

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Luutnantti Jergunovin juttu

Author: Ivan Sergeevich Turgenev

Translator: Elisabeth Löfgren

Release date: October 22, 2007 [eBook #23151]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LUUTNANTTI JERGUNOVIN JUTTU ***

Produced by Tapio Riikonen

LUUTNANTTI JERGUNOVIN JUTTU

Kertonut

Ivan Turgenjev

Suomennos.

Helsingissä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1879.

I.

Muutamana iltana kertoi taas luutnantti Jergunov meille juttunsa eräästä elämänsä kohtauksesta. Hänellä oli tapana sillä huvittaa meitä säännöllisesti kerta kuukaudessa, ja me kuuntelimme häntä joka kerta uudella mieltymyksellä, vaikka me melkein tunsimme jutun kaikki erityis-seikat ulkoa. Nämä erityis-seikat olivat niin sanoaksemme ikäänkuin sienet puukannon ympärille vähitellen kasvaneet kertomuksen alkuperäisen rungon ympäri. Koko hänen kertomis-tapansa oli meille siksi hyvin tuttu, ett'ei meidän ollut ollenkaan vaikeata täyttää niitä paikkoja, mitkä hän unhotti tahi jätti pois. Vaan oli miten oli; luutnantti on nyt kuollut, eikä löydy ketään jäljellä, joka kertoisi hänen juttunsa; siitä syystä olemme päättäneet saattaa sen yleisön tietoon.

Se, minkä luutnantti kertoi itselleen tapahtuneen, oli tapahtunut hänen nuoruudessaan, noin neljäkymmentä vuotta takaperin. Hänen tapansa oli sanoa itsestään, että hän siihen aikaan oli sievä ja kaunis nuori mies, posket kuin maitoa ja verta, huulet ruusunpunaiset, tukka kihara ja silmät terävät

kuin haukan silmät. Me luotimme hänen sanaansa, vaikka tästä kaikesta nyt ei enää näkynyt mitään. Hänen ulkonäkönsä oli meistä ennemmin hyvin tavallinen, hänen kasvonsa olivat jokapäiväiset ja uneliaat, hänen vartalonsa ruma ja kömpelöinen; kuitenkin emme saa unohtaa, ett'ei mikään kauneus kestä kovin kauan! Muuten löytyi vielä somuuden jäännöksiä luutnantissa jäljellä. Vielä vanhoilla päivillään kävi hän puettuna jalkahihnoilla varustettuihin hyvin ahtaisiin pinkkahousuihin, puristi kureliivillä paksua vartaloansa, kiharoitsi hiuksiansa ja mustasi viiksiänsä persialaisella voiteella, joka kuitenkin enemmän vivahti punaiseen ja viheriäiseen kuin mustaan. Ylipäänsä oli luutnantti hyvin kunnian-arvoinen aatelismies, vaikka hän whisti-pelissä mielellään vilkasi pienillä harmailta silmillään vieressään istujan korttiin, jota hän kuitenkin vähemmin teki voitonhimosta, kuin tarkkuudesta taloudellisissa asioissa, sillä hänelle ei ollut mieleen tarpeettomasti kadottaa rahoja. — Olkoon kuitenkin kylliksi puhuttu luutnantin persoonasta, käykäämme hänen kertomukseensa.

Olipahan kevät-aikaan silloin vielä aivan uudessa Nikolajevin kaupungissa Dnjepr-joen suulla. Herra Jergunovin, joka arvoltaan oli laivaston luutnantti, oli hallitus lähettänyt sinne, uskoen hänelle tärkeän toimen. Koska häntä pidettiin ymmärtäväisenä ja luotettavana upseerina, oli hän saanut toimekseen johtaa tärkeitä vesirakennustöitä, ja usein sai hän vastaanottaa melkoisia rahasummia, joita hän suuremman varmuuden vuoksi kantoi nahkavyöhön ommeltuina vyötäsillään. Luutnantti Jergunov olikin, vaikka nuori, hyvin ymmärtäväinen ja vakava käytöksessään: hän karttoi huolellisesti jokaista sopimatonta tekoa; ei siihen aikaan koskaan kosketellut kortteja, ei koskaan juonut viiniä ja vieläpä vältti kaikkia seurojakin niin että hän sävyisemmiltä kumppaneiltaan oli saanut haukkuma-nimen "nuori neiti", kun hurjemmat niiden joukossa antoivat hänelle liika-nimen "yömyssy".

Luutnantissa oli yksi ainoa heikkous: hänen sydämensä oli kovin herkkätuntoinen kauniin sukupuolen sulouden suhteen; mutta yksin tässäkin asiassa saattoi hän hillitä himon kuohua ja karttoi viisaasti mitä hän itse olisi nimittänyt "heikkoudelle vallan antamiseksi". Varhain nousi hän aamusilla, pani aikaisin iltasilla maata, täytti tarkalleen tehtävänsä, eikä suonut itselleen mitään muuta huvitusta kuin pitkän kävelyn, jonka hän joka ilta teki Nikolajevin kaukaisempiin kaupungin-osiin. Hän ei koskaan lukenut kirjoja, koska pelkäsi veren nousevan päähän ja hänen täytyikin joka kevät vastustaa tätä verevyyttä kaikenlaisilla keitteillä. Joka ilta, riisuttuaan univormunsa ja mitä huolellisimmasti sitä korjattuaan omalla kädellään, läksi luutnanttimme kävelemään etukaupunkien hedelmäpuutarhoihin päin ja asteli määräkällä askelilla pitkin niiden pitkiä puuaitoja. Hän seisattui usein, ihmetteli kaunista luontoa, poimi kukan muistoksi ja tunsii silloin jonkunlaisen tyytyväisyyden; vaan todellisen nautinnon tunsii hän, jos häntä vastaan tuli joku "pieni Cupido" [rakkauden jumala], s.o. joku sievä porvarintyttö, joku niin sanottu "sydämen lämmittäjä" hartioilla, ruudukas huivi päässä ja pieni paketti kainalossa kepein askelin riensi kotiin päin. Koska hän, oman lauseensa mukaan, kyllä oli luonteeltaan helposti liikutettu, vaan kuitenkin kaino, niin ei luutnantti koskaan puhutellut "pieniä Cupidoa", mutta joka kerran hän hymyili ystävällisesti hänelle ja seurasi häntä kauan lempein katsein; sen perästä päästi hän syvän huokauksen, palasi kamariinsa samalla juhlallisella käynnillä, istuutui ikkunan viereen, taipui noin puoleksi tunniksi mietteisinsä ja poltti sill'aikaa ajattelevaisena suuresta merenvahto-piipusta kauhean väkevää tupakkaa, jota hänen kumminsä, eräs saksalainen poliisi-virkamies, oli hänelle lahjoittanut.

Niin kului päivät ilman surutta, ilman ilotta.

Mutta muutamana iltana, kun luutnantti palasi kotia kolkon-autiota kujakatua, kuuli hän äkkiä takanansa kiirehtiviä askeleita ja epäselvää nyhkytysten keskeyttämää puhetta. Hän kääntyi katsomaan ja huomasi nuoren tytön noin kahdenkymmenen vuoden iässä, jonka erinomaisen suloiset kasvot olivat aivan kyynelten vallassa. Yhtä suuri kuin odottamaton onnettomuus näkyi kohdanneen häntä. Hän juoksi, hän hoiperteli, hän puheli itsekseen ja heitteli käsiään huokailen. Hänen valkoiset hiuksensa olivat hajallansa, ja hänen kaulaliinansa — siihen aikaan ei tiedetty mantiljista eikä burnus'ista — oli soljunut alas hänen hartioiltaan ja sitä piti kiinni nuppineula. — Nuori tyttö oli puettu kuin nainen korkeammista säädyistä, ei kuin tavallinen porvarintyttö,

Jergunov astui syrjään. Hänessä, joka aina pelkäsi tekevänsä itsensä jonkun heikkouden alaiseksi, pääsi nyt joku sääliväisyyden tunne voitolle. Kun tyttö oli aivan lähellä häntä, nosti hän kohteliaasti kolme sormeaa lakkinsa lipulle ja kysyi häneltä syytä hänen murheesensa. — "Voinko minä upseerina olla teille miksikään avuksi?" kysyi hän pitäen kättään lyhyen miekkansa päällä.

Nuori tyttö seisahtui ja ensi hetkessä näytti siltä luin hän ei olisi ymmärtänyt luutnantin tarjoumista; vaan kohta ja ikäänkuin ihastuneena siitä, että sai purkaa sydämensä, alkoi hän puhua hyvin pikaan ja jokseenkin huonolla venäjänkielellä. — "Jumalan armeliaisuuden tähden, herra upseeri", alkoi hän ja samassa tulvasi hänen kyyneleensä taas ja vierivät pisaroittain hänen pyöreitä, terveitä poskia alas... "Se on kauheata, hirmuista... Jumala ties mitä minun pitää tekemän. Me olemme paljaksi ryöstetyt... Herran armeliaisuuden tähden ... kyökkipiika on vienyt kaikki tyyni — teekannun, lippaan, vaatteet! ... vietäpä vaatteet, sukat ja pyykkivaatteet, niin, ja tätini työpussin... Pienessä rasiassa siinä oli kahdenkymmenenviiden ruplan seteli ja kaksi uusihopeista lusikkaa ... ja turkin sitten vielä ... ja kaikki, kaikki tyyni!... Minä sanoin sen polisikomisariukselle, ja mitä hän minulle vastasi? — Pötkikää tiehenne!

minä en teitä usko, minä en tahdo enää mitään kuulla! te kuulutte samaan matkueeseen! — Uudestaan huusin minä hänelle: armoa ... turkki! ... ja hän vastasi uudestaan: ulos! minä en tahdo enempää kuulla! — ja polki jalkaa. Mikä häväistys, herra upseerini!... Ulos heti! ... ja minne hän sitte tahtoi että minä menisin!"

Nuori tyttö purskahti taas itkuun ja aivan mieletönnä pani hän kasvonsa luutnantin käsivartta vasten. Tämä, myöskin puolestaan vähän hämmästyksissä, ei virkkanut muuta kuin sanoi vaan liikkumatta: "Malttakaa nyt mielenne!" eikä voinut kääntää silmiänsä nuoren tytön kaulasta, jota kova itku oikein järisytti.

"Sallikaa, neitini, minä saatan teidät kotiin", sanoi hän viimein, kädellään kepeästi kosketellen hänen olkapäätänsä; — "tässä ... kadulla ... sen ymmärrätte kyllä ... on se mahdotonta... Sitten teidän pitää kertoa minulle huolenne, ja todellisena sotamiehenä en ole katsova vaivojani, voidakseni..."

Nuori tyttö nosti päätään ja näytti nyt vasta oikein käsittävän olevansa, niin sanoaksemme, nuoren miehen parmoilla. Hän punastui, käänsi kasvonsa pois ja poistui muutamia askeleita, yhä vielä itkeä nyyhkyttäen. Luutnantti uudisti tarjoomuksensa. Nuori tyttö loi häneen katseen pitkien valkoisten, kyynelten kastamain kiharainsa lävitse, jotka olivat vierineet hänen silmilleen (tässä paikassa kertomuksessaan ei Jergunov koskaan jättänyt sanomatta, että tämä katse oli lävistänyt hänen kuin tikari, koettipa muutaman kerran kuvatakin meille tämän), otti sitten kiinni käsivarresta, jonka ritarillinen luutnantti tarjosi hänelle, ja kulki eteenpäin tämän kanssa sille taholle, jossa hän sanoi asuntonsa olevan.

Jergunovilla oli hyvin harvoin ollut tilaisuutta seurustella naisten kanssa, eikä alussa tiennyt ollenkaan miten hänen piti aloittaa puhetta. Hänen seurakumppalinsa päästi hänet kuitenkin kohta tästä pulasta. Hän alkoi puhua erinomaisen lipeällä kielellä, käden-seljällä pyyhkien pois niitä kyyneleitä, jotka yhä vielä kostutti hänen silmiään. Jo muutaman hetken kuluttua tiesi luutnantti, että tytön nimi oli Emilia Karlovna, että hän oli syntyisin Riigasta, että hän oli Nikolajevissa käymässä samoin Riigasta kotoisin olevan tätinsä luona, että hänen isänsä oli ollut sotavaessä, kuollut selkäydintautiin ja että hänen tätinsä oli ottanut palvelukseensa venäläisen kyökkipiian — se oli ollut hyvin kelpo kyökkipiika ja kohtuullinen palkkavaatimuksissaan, vaan ilman passitta —, että tämä kyökkipiika juuri samana päivänä oli heiltä varastanut ja karannut tiehensä, ei tietty mihin, että hänen oli täytynyt lähteä polisiin... Tässä muistui hänen mieleensä taas häväistys, jonka oli saanut kärsiä, ja taas alkoi hän nyyhkytellä. Luutnantti oli uudestaan pulassa miten hän lohduttaisi häntä, mutta nuori tyttö, jossa mielenliikutukset näyttivät yhtä pian katoavan kuin tulevan, keskeytti häntä äkkiä ja sanoi tyynellä äänellä, osoittaen kädellään: "tuoss' on talomme".

Se oli pieni, matala rakennus, jonka neljä pientä ikkunaa oli kadulle päin. Lasiruutujen takaa huomattiin geraniumpensaitten tummaa vihannuutta ja muutamassa ikkunassa näkyi himmeä kynttilänvalo. Yö saapui. Kartano oli melkein kattoa myöten ympäröity lauta-aidalla, jossa oli käymäportti. Sitä lähestyi nuori tyttö, ja järisytti, huomattessaan sen olevan suljetun, vanhan lukon raskasta rautarengasta. Laahustavia askeleita, ikäänkuin henkilön, jolla on vanhat tohvelit jalassa, kuului laipion takaa, ja kähisevä naisääni kysäsi saksankielellä jotakin, jota luutnantti ei ymmärtänyt. Oikeana merimiehenä hän ei tainnut muuta kuin venäjätä. Nuori tyttö vastasi, hänkin saksankielellä. Sen perästä avattiin portti puoleksi, ja kun nuori tyttö oli päästetty sisään, lyötiin se taas kovasti kiinni aivan Jergunovin nenän edessä, jolla kuitenkin oli ollut tarpeeksi aikaa hämärässä huomata vanhan, paksun punaisen hameesen puetun rouvan avaavan porttia, pitäen lyhtyä kädessä. Luutnantti jäi hetkiseksi hämmästyksestä liikkumattomana seisomaan; vaan ajatellessaan, että häntä, upseeria, vastaan uskallettiin osoittaa semmoista epäkohteliaisuutta, teki hän äkisti "käännöksen ympäri" ja alkoi astua kotiaan kohti. Vaan tuskin oli hän astunut kymmenen askelta, ennenkuin portti avattiin uudestaan ja nuori tyttö, joka sill'aikaa oli ennättänyt kuiskata vanhukselle pari sanaa korvaan, näyttäytyi kynnyksellä ja sanoi korkealla äänellä: "minnekäs menette, upseerini? ettekö tahdo astua sisään meille?"

Jergunov arveli hetkisen; sitten kääntyi hän astumaan kartanoon päin.

Hänen vastasaatu tuttavansa, jota tästä lähtien tahdomme nimittää Emilia'ksi, saattoi hänet pienen, kostean ja pimeän etehisen kautta jokseenkin suureen, vaan hyvin matalaan huoneeseen. Hyvin iso kaappi ja kiiltopalttinalla peitetty sohva täyttivät toisen seinän. Ovien päällä ja ikkunoiden välissä nähtiin kahden mitra päässä olevan arkkipiispan ja muutaman turbani päässä olevan turkkilaisen pahoin pidetyt muotokuvat. Huoneen kaikki sopet ja nurkat olivat täynnä arkkuja ja hattulippaita ja vaperain tuolien ympäröimänä seisoi siinä vielä avattu peluupöytä, jonka päällä oli miehen myssy ja sen vieressä puoleksi tyhjennetty lasi vaassavettä. Ämmä, jonka luutnantti oli huomannut portilla, seurasi häntä kintuilla. Se oli likaisen näköinen juutalais-akka. Hänen pienten vinojen silmänsä katseet olivat ilkeät; muutamat harmaat karvat peittivät hänen paksua ylähuultaan. Emilia esitteli häntä luutnantille sanoen: "tämä on minun tätini, rouva Fritsche".

Jergunov ei voinut salata hämmästystään; kuitenkin katsoi hän velvollisuudekseen mainita nimensä ja säätynsä, johon rouva Fritsche ainoastaan vastasi karkealla katseella ja kysyi sisarensa tyttäreltä venäjäksi, tahtoiko hän juoda teetä.

"Oi, kyllä, teetä!" sanoi Emilia. "Eikös totta, herra upseeri, juottehan te teetä? Voi, hyvä täti, olkaa niin hyvä ja tuokaa sisälle samovari. Mutta mistä syystähän te nyt jätte seisomaan, herrani, ettekä istu? Herra Jumala, kun olette kursasteleva! Sallitteko että otan päältäni shaalin?"

Emilian puhuessa, kääntyi hänen päänsä yhdeltä puolelta toiselle ja vaikutti liukahduksia hänen hartioissaan, aivan niin kuin linnuilla on tapana käyttäitä kun ovat istuutuneet oikein mukavasti puun latvaan ja aurinko paistaa heidän päällensä joka taholta.

Luutnantti otti tuolin ja rupesi, annettuaan käytökselleen tarpeellisen totisen arvoisuuden, puhumaan varkaudesta, mutta Emilia keskeytti hänet kohta. — "Elkää tehkö itsellenne niin suurta vaivaa sen takia", sanoi hän; "koko asia ei ole enää mitään; tätini kertoi minulle juuri nyt, että parhaimmat tavarat ovat löydetyt". Tässä murisi rouva Fritsche muutamia sanoja itsekseen ja läksi ulos huoneesta. — "Ei olis ollut tarvis edes käydä polisin luona; vaan minä en voi koskaan itseäni pidättää. Minä olen niin ... te ette ymmärrä saksaa ... olen niin pikainen luonteeltani. Katsokaa minuun; nyt en enää sitä ajattele, en vähintäkään!"

Luutnantti katsoi Emiliaan: hänen kasvonsa osoittivat todellakin entistä huolettomuuttaan. Kaikki hymyili näissä mitä suloisimmissa kasvoissa, kaikki: pitkien tuhkaharmaitten ripsien varjoamat silmät, suu, posket, leuka, vieläpä pikku kuoppakin leu'assa, vieläpä pienen nykeränenän nippukin. Hän lähestyi särkynyttä peiliä ja järjesti hiuksiansa, laulellen ja räpähyttäen silmillään. Jergunov seurasi tarkasti jokaista hänen liikuntoaan. Hän oli erinomaisen mieltynyt tyttöön.

"Oletteko antava minulle anteeksi", sanoi tämä yhä kiekailen peilin edessä, "että olen teidät kuljettanut tänne? Olisiko se teistä vastenmielistä?"

"Mitä te sanotte?"

"Minä olen jo sanonut teille, että olen niin pikapäinen luonteeltani. Minä teen ensin ja sitten ajattelen, usein en ajattele ollenkaan. Mutta mikä teidän nimenne on, herra upseerini? voiko saada tietää sen?" Niin sanoen kävi hän totisena seisomaan luutnantin eteen ja asetti pyöreät käsivartensa ristiin rinnoilleen.

"Nimeni on Jergunov, Kuisma Vassilievits Jergunov", vastasi luutnantti.

"Jergu..., voi, sitä nimeä en voi lausua, se on kovin vaikea minulle; minä tahdon kutsua teitä Florestaniksi. Minä tunsin Riigassa erään herra Florestanin, jolla oli oivallisinta silkkivaatetta myydä, ja kaunis oli hän! ... ei vähemmin kuin te. Vaan voi kuin olette soreavartaloineen, juuri kuin oikea venäläinen sankari! Minä pidän venäläisistä, minä olen itse venakko; niin, minä olen venakko, sillä minun isäni oli upseeri, hänen piti saaman rintatähtikin... Mutta minulla on valkoisemmat kädet kuin teillä". Hän nosti käsivartensa päänsä yli, liikutelti käsiänsä edes takaisin, että veri laskeutuisi alas, ja sanoi, äkkiä antaen niiden taas pudota alas: "näette sen, minä pesen niitä aina hyvänhajuisella kreikkalaisella saippualla. Haistelkaa vaan niitä ... no ei ... ei suudelmaa ... sitä varten minä en näyttänyt niitä teille. Missä sotajoukossa te palvelette?"

"Minä palvelen laivastossa, yhdeksännessätoista Mustanmeren-komppaniassa".

"Ah, te olette meri-upseeri!... Onko teillä iso palkka?"

"Ei, ei erittäin".

"Te olette varmaan hyvin urhoollinen; minä näen sen teidän silmistänne. Mitkä paksut kulmakarvat teillä on! Kuuluu olevan hyvä voidella niitä kynttiläntalilla yöksi, saadakseen niitä paremmin kasvamaan. Mutta miksi teillä ei ole ollenkaan viiksiä?"

"Se on vasten virka-ohjetta".

"Hyi, miten tuhma se on, teidän virka-ohjeenne! Onko se tikari, tuo joka teillä on tuossa?"

"Se on kuvetappara, jommoista merisotamiehet kantavat".

"Ah, kuvetappara! onko se terävä? Antakaa minun katsoa!"

Ja ummistaen silmiänsä ja purren huuliaan veti hän ponnistuksella terän tupesta ja asetti kärjen vasten nenäänsä. "Poikkilyötyhän se on kärjestä, teidän kuvetapparanne", sanoi hän; — "ja kuitenkin

saattaisin minä tappa teidät yhdellä ainoalla iskulla". Samalla uhkasi hän luutnanttia, joka oli pelkäävinään ja ääneensä nauraen väistyi taaksepäin. Myöskin tyttö rupesi nauramaan.

"Minä armahdan teitä", sanoi hän ja asettui majesteettilliseen asentoon, — "tuoss' on, ottakaa aseenne takaisin. Mutta kuulkaapa! — kuinka vanha te olette?"

"Viidenkolmatta".

"Ja minä yhdeksäntoista. Herra Jumala kuinka somasti!"

Emilia nauroi niin hillimättömästi, että hän melkein oli kaatua selällensä. Luutnantti tuskin liikahti tuolillaan eikä voinut kääntää silmiään noista terveistä, ruusuisista, naurusta aivan vapisevista kasvoista. Hän yhä enemmän ja enemmän mieltäytyi tyttöön.

Äkkiä lakkasi Emilia nauramasta ja tarkasti katseltuaan luutnanttia, ikäänkuin hän näkisi hänen nyt vasta ensimmäisen kerran, lähestyi hän peiliä, hyräillen hampaitten välitse — niin oli hänen tapansa.

"Laulatteko myöskin, herra Florestan?" kysyi hän.

"En, neitini, minua ei ole opetettu laulamaan lapsena ollessani".

"Ettekä soita kitarria myöskään? Mutta minä sitä taidan. Minulla on muuan, joka on kokonaan perlemolla kirjaeltu; vaan kielet ovat rikki. Annattehan te minulle jotakin, niin että voin saada siihen uudet, eikö niin, herra upseeri? Silloin minä myös laulan teille kauniin saksalaisen romansin, niin liikuttavan... Ja taidatteko tanssia? — Ette? — Mahdotonta? Minä opetan teitä tanssimaan ecossaise'a ja kasakkaa. Tra la la, tra la la"... Ja Emilia alkoi hyppiä ympäri huonetta. — "Katsokaat mitkä sievät saapikkaat minulla on. Ne ovat Varsovasta. Vaan miksi ai'otte nimittää minua?"

Luutnantti punastui korviin saakka. "Tahdon nimittää teitä armaaksi Emiliakseni".

"Teidän täytyy sanoa minua 'mein Zuckerpüppchen'iksi' [sokerinuppuseni = sydänkäpyseni]. Koetellaan, sanokaapas se minun perästäni".

"Aivan kernaasti, vaan pelkään sen tulevan kovin vaikeaksi minun kielelleni".

"Se ei tee mitään, ei mitään. Sanokaa nyt: mein..."

"Mahin..."

"Zucker..."

"Tsouker..."

"Püppchen, püppchen, püppchen".

"Pü ... ei, en saa sitä suustani".

"Kyllä saatte, teidän täytyy. Tiedättekö, mitä se merkitsee. Saksaksi on se mieluisin sana, minkä nuori nainen voi saada kuulla. Minä selitän sen teille sittemmin, sillä tässä tulee täti tuoden samovaria". Emilia taputti käsiään. — "Täti kulta, minä tahdon juoda teeni kermalla, löytyykö sitä siellä?"

"Vaiti", sanoi täti saksaksi äreällä äänellä.

Luutnantti viipyi rouva Fritsche'ssä myöhään saakka. Nikolajeviin tultuaan hän ei ollut vielä viettänyt niin hauskaa iltaa. Monasti juhtui kyllä hänen mieleensä, että tuskin upseerille, aatelismiehelle, sopi seurustella semmoisien kanssa kuin Riigan fröökynän ja hänen tätinsä; mutta Emilia oli niin viehättävä, hän puhui niin lystikkäästi, katsoi häneen niin kujeellisilla katseilla, niin että hän jätti kaikki epäilykset, saadakseen kerran vapaasti nauttia elämää; jota tekemään muuan pappi, eräs hänen sukulaisensa, oli häntä kehoittanut. Ainoastaan yksi seikka saattoi hänet hiukan levottomaksi ja vaikutti ilkeästi hänen mieleensä. Kesken hänen vilkkainta juttuaan Emilian ja tädin kanssa, avautui huoneen ovi raolleen, tarpeeksi että siitä sopi miehen käsivarsi, joka asetti jokseenkin suuren, ruokaliinaan käärityn paketin erälle tuolille. Tällä käsivarrella oli musta hiha, jossa huomattiin kolme pientä hopeanappia. Molemmat naiset tarttuivat uteliaasti kääryyn, tutkiakseen sen sisällystä. — "Ei ne ole samoja lusikoita", huusi Emilia; mutta täti sysäsi hänet syrjään kyynäspäällään ja kantoi niin kiiruusti ulos paketin, ettei solminnut edes kiinni ruokaliinan neniä. Luutnantti tuli nähneeksi yhden näistä ja luuli siinä huomaavansa veritahrin näköisen punaisen pilkun. — "Mitä siinä oli?" kysyi hän; "oletteko saaneet takaisin vielä enemmän varastettuja tavaroitanne?"

"Olemme", sanoi Emilia vitkaan, — "ne on hankittu meille takaisin".

"Kuka on ne löytänyt? miespalvelijanne?"

Emilia veti kulmiansa ryppyyn.

"Mikä miespalvelija?" kysyi hän; "meillä ei ole semmoista".

"Mutta kaikissa tapauksissa joku mies?"

"Ei koskaan astu mies yli meidän kynnyksemme".

"Pyydän tuhat kertaa ... mutta minä tunsin aivan varmaan jonkun 'vengerka'n' hihan, — ja tämä lakki sitten?"

"Ei koskaan, ei koskaan astu mies yli meidän kynnyksemme", kertoi Emilia uudestaan painolla. — Mitä te olisitte voineet nähdä? tämä lakki on minun".

"Kuinka? — teidän?"

"Niin, minun. Joskus pistää päähäni käydä naamiohuveissa. Sanalla sanottu: se on minun — olkoon se tarpeeksi sanottu!"

"Mutta kukas antoi teille tuon paketin?"

Emilia ei vastannut mitään, vaan seurasi tätin esimerkkiä ja meni ulos. Muutamien minuuttien perästä tuli hän kuitenkin takaisin, ja kun luutnantti uudestaan tahtoi tehdä muutamia kysymyksiä häneltä, katsoi hän tuimasti luutnanttiin, ja sanoessaan tälle että kavalierin pitäisi semmoista uteliaisuutta hävetä, vaihetteli eri tunnon-ilmaukset hänen kasvoissaan ja hän kävi synkäksi. Mutta kohta otti hän kortit esille pöytälaatikosta ja kehoitti luutnanttia povaamaan hertassa.

Jergunov otti hymyillen kortit, ja kaikki epäluuloisuus katosi kohta. Mutta nämä ilkeät ajatukset tulivat takaisin vielä samana iltana. Hän oli jo jättänyt taakseen talon laipiolla olevan, kadulle vievän pienen portin ja viimeisen kerran huutanut Emilialle: "hyvästi, Zuckerpüppchen", kun pieni tanakka mies sujahti hänen sivuitsensa ja kirkas kuuvalo näytti hänelle mustalaisen laihat kasvot mustilla viiksillä, kotkannenällä ja säihkyvillä silmillä tuuheiden kulmakarvojen alla. Tämä mies piilottihe kiiruusti erään huoneenkulman taakse. Varmaan luuli luutnantti tuntevansa, — ei hänen kasvojansa, sillä niitä hän ei ollut koskaan ennen nähnyt, — vaan kyllä hänen nyörinuttunsa hihan noilla kolmella hopeanapilla. Joku levottomuus heräsi ymmärtäväisen ja järkevän nuoren miehen sielussa. Kun hän oli tullut kotiinsa, ei hän, aivan vasten tapaansa, sytyttänyt suurta merenvaahtopiippuansa. Kyllähän muuten odottamaton yhtymys lumoavan Emilian kanssa ja hänen seurassaan vietetyt ihanat hetket saattoi olla syynä hänen liikutettuun mielensä tilaan.

II.

Mitkä luutnantin epäilykset lienevät olleetkaan, niin katosivat ne kohta ja jälkeä jättämättä. Hänen käyntinsä Riigan naisten luona tulivat yhä tiheämmiksi. Alussa kävi Jergunov heidän luonansa ainoastaan salaa, koska hän tavallansa häpesi olla heidän tuttavansa; mutta kohta näytti hän julkisesti pitävänsä vastasaatujen tuttaviansa asuntoa kaikkia muita taloja parempana; luonnollisesti jäivät hänen oman nuorenmiehen asuntonsa neljä kolkkoa seinää saman ylenkatseen alaisiksi. Rouva Fritsche ei enää herättänyt vastenmielisiä tunteita hänessä, vaikka tämä edelleen kohteli häntä jokseenkin epäkohteliaasti, melkein pä halveksivaisesti. Tämänkaltaiset naiset pitävät luonansa käviöitään arvossa heidän auliutensa mukaan, eikä luutnantti ollut aivan saituudesta vapaa. Mitä lahjoihin tulee, niin hän kernaimmin tarjosi pähkinöitä, rusinoita ja piparkakkuja. Ainoastaan yhden kerran oli hän — käyttääksemme hänen omia sanojansa — saattanut itsensä häviöön: hänellä oli ollut mukanaan Emilialle pieni kaulahuivi, oikeata franskalaista, punaista silkkikangasta. Samana päivänä tämä poltti nipukat siitä kynttilällä; luutnantti nuhteli häntä siitä ja heti solmi Emilia sen kissansa häntään; luutnantti suuttui siitä, vaan Emilia nauroi hänelle vasten naamaa. Täytyipä luutnantin viimein vielä tunnustaakin, ei ainoastaan että hän oli kykenemätön hankkimaan itselleen minkäänlaista kunnioitusta Riigan naisten luona, vaan myös etteivät edes luottaneet häneen. Sillä ei koskaan häntä päästetty sisään heti eikä ennenkuin oli ensin pidetty tarkkaa tutkintoa. Usein täytyi hänen odottaa; toisen kerran sai hän kääntyä takaisin ilman muutta mutkitta ja ettei hän pääsisi heidän asioitaan tuntemaan, puhuivat he aina hänen läsnä ollessaan keskenään saksaa. Emilia ei tehnyt hänelle vähintäkään selkoa teoistaan ja toimistaan; ja kaikkia hänen kysymyksiänsä Emilia aina tarkoin kierrätteli. Mikä kuitenkin

enemmin huoletti häntä oli se seikka, että rouva Fritschen talossa, joka, jos kohta näöltään vähäinen, kuitenkin oli jokseenkin avara, löytyi useampia huoneita, jotka aina olivat hänelle suljetut. — Tästä kaikesta huolimatta kävi Jergunov yhtä utteraan Emilian luona. Hän löysi siellä, niinkuin sanotaan, rakastavan sydämen, ja hänen turhamielisyyttään kutkutti, kun hänen nuori ystävänsä, joka edelleen kutsui häntä Florestaniksi, yhä enemmän ja enemmän ihaili hänen miehistä kauneuttaan, ja huomasi että hänen silmänsä olivat paratiisilinnun silmien näköisiä.

Lämpimänä kesäpäivänä, puolenpäivän aikaan, tuli luutnantti, vietettyään koko aamupäivän polttavassa auringonhelteessä työmiesten luona laivanveistämöillä, läähättäen ja uupuneena pienelle, hänelle kovinkin hyvin tunnetulle portille. Hän kolkutti; ei annettu hänen odottaa. Tuskin päästyään niin sanottuun salongiin heittäytyi hän sohvalle. Emilia lähestyi häntä ja pyyhki hänen kovassa hiessä olevaa otsaansa nenäliinallansa.

"Kuinka väsynyt hän on! ja niin kuuma!" sanoi hän sääliväisenä; "ystävä raukka! Jos hän edes olisi avannut kauluksensa hakaset! Herra Jumala, näkeehän hänen pienen sydämensä jytkyttävän hänen rinnassaan!"

"En jaksa enää", vastasi Jergunov huohtaen. "Jaloillani aamusta varhain ja tämä polttava aurinko sitten! Ensin arvelin paeta kotiin, vaan siellä odottaa minua ruunun tavaranhankkijat, nuo verimadot. Täällä, sinun luonasi — mikä raittius ja vilppaus! Luulenpa melkein että mieleni tekisi nukahtaa hiukan, jos uskaltaisin".

"Tee se huolelta, ei kukaan ole sinua häiritsevää".

"Vaan minä en tiedä, tokko minä —"

"Mitä hullutuksia! Nuku! Minä tuuditan sinua nukkumaan".

Hän alkoi rallatella tuutulaulua. Luutnantti sanoi: "voisinkohan saada lasin vettä ensin!"

"Tuoss' on vähän, raitista ja kirkasta kuin kristalli. Odotapas, minä panen pienen tynnyksen päänalaiseksi ... noin ... ja sitten tämä ... kärpäsiä tautta".

Hän peitti hänen kasvonsa kaulaliinallaan.

"Tuhannen kiitoksia, pieni Cupidoni", sanoi luutnantti, ja heti oli hän nukkunut. Emilia lauloi, hiljaa huojuttaen ruumistaan edestakaisin, ikäänkuin olisi hän tuuditellut ja nauroi itse liikunnolleen ja laululleen.

Tunnin kuluttua heräsi Jergunov. Hänestä oli tuntunut unessa ikäänkuin joku olisi kumartunut hänen ylitsensä ja kosketellut häntä. Hän otti pois liinan, joka peitti hänen silmiään. Emilia oli aivan hänen vieressään polvillaan, semmoinen mielen-ilmaus kasvoissaan, jommoista luutnantti ei ennen ollut niissä huomannut. Emilia nousi pikaan paikaltaan ja kiiruhti ikkunan luo, kätkien jotakin taskuunsa. Luutnantti ojensi jäseniään. — "Olen maannut aika lailla", sanoi hän. "Tule tänne luokseni hiukan, armas neitini". Kun Emilia lähestyi häntä, nousi hän äkkiä sohvalta, pisti kätensä hänen taskuunsa ja veti esille siitä pienet saksit. — "Jesus!" huusi Emilia ehdottomasti.

"Ne on saksit?" änkytti luutnantti.

"Luultavasti. Mitäs luulit löytäväsi? Ehkä pistoolin? Oi kuin naurettavan hullun näköinen hän on! posket rutussa kuin päänalus, tukka aivan pystyssä niskasta, eikä hän edes naura! Oh!"

Emilia oli naurusta pakahtumaisillaan.

"No tarpeeksi jo", sanoi luutnantti suuttuneena; "ell'et voi keksiä mitään sukkelampaa, niin minä menen tieheni... Minä menen", sanoi hän kun tyttö edelleen nauroi, ja otti lakkinsa. Emilia vaiken. — "Hyi, kuinka häijy hän on", sanoi hän, — "oikea venäläinen; kaikki venäläiset ovat häijyjä. Nyt hän menee tiehensä. Hyi! Eilen lupasi hän minulle viisi ruplaa, tänään hänellä ei ole mitään minulle antaa, ja nyt hän menee tiehensä".

"Minulla ei ole rahoja muassani", mumisi luutnantti, jo oven kynnyksellä. — "Hyvästi".

Emilia seurasi häntä silmillään ja heristi häntä sormellaan. — "Kuulkaa nyt, mitä hän sanoo: hänellä ei ole rahoja! Oh, minkälaisia pettureita kaikki nämä ryssät ovat. Vaan varro, varro, herra rajupää! Täti kulta, tulkaas tänne — minulla on teille jotakin kerrottavaa".

Saman päivän illalla huomasi luutnantti päältäään riisuessaan, vyönsä yläreunan, tuon vyön, jota hän aina piti vyötäisillään, olevan aukiratkotun sormen pituudelta. Järjestystä rakastavana ihmisenä otti hän

heti neulaa ja rihmaa, vahasi rihman ja ompeli huolellisesti kiinni reiän, ottamatta ollenkaan sen enempää huomionsa tätä vähäpätöistä seikkaa.

Seuraavana päivänä oli luutnantilla virkatoimia rasiukseksi asti. Hän ei edes iltapäivällä jättänyt kotoaan, ja yömyöhään saakka kirjoitti ja kopioitsi hän otsansa hiessä ilmoituskirjeitä esimiehillensä, mutta sekoitti säälimättä korkomerkit ja pani aina huutomerkin "mutta" sanan perään ja puolipisteen "kuitenkin" sanan perään. Seuraavana aamuna tuli pieni juutalaistyttö paljain jaloin ja repaleisessa hameessa ja toi hänelle kirjeen Emilialta, ensimmäisen, jonka hän oli häneltä saanut. "Armahin Florestan!" kirjoitti hän, "oletko vihoissasi Zuckerpüppchen'illesi, koska sinä et tullut hänen luokseen eilen? Rakas ystäväni, älä ole suutuksissa, ja ellet tahdo että armas Emiliasi itkee monta kuumaa kyyneltä, niin tule estelemättä iltapäivällä kello 5. (Viitosen ympärille oli pieni, kynällä piirretty kaksinkertainen kukkaseppelä.) Armas Emiliasi".

Luutnantti kummastui. Hän ei ollut pitänyt Emiliata siksi sivistyneenä. Hän antoi lapselle kopeekan ja käski sanoa tulevansa.

Jergunov piti sanansa. Kello ei vielä ollut viittä lyönyt, kun hän jo kolkutti rouva Fritschen porttia. Mutta hänen hämmästyksensä Emilia ei ollut kotona. Täti otti häntä vastaan ja hänen suureksi ihmeekseen tämä ensin puheen aluksi niiasi ja kertoi sitten hänelle, miten odottamattomat seikat olivat pakoittaneet Emilian lähtemään ulos, vaan että hän kohta palautuisi ja oli pyytänyt luutnanttia odottamaan häntä. Rouva Fritschellä oli päässä aivan valkoinen myssy, hymyili, puhui mielittelevällä äänellä ja koetti selvään antaa äkeille kasvoilleen niin herttaisen näön kuin mahdollista; ne eivät kuitenkaan tulleet paremmiksi näiden ahkeroimisien kautta, vaan herättivät päinvastoin sen kautta arveluita ja epäluuloa. — "Istukaa, herrani, istukaa", sanoi hän, työntäen esille nojatuolin. — "Ja toivon varmaan teidän suovanne minulle kunnian tarjota teille vähän virvoitusta". Rouva Fritsche niiasi taas, meni ulos ja palasi kohta tuoden kupin suklaatia rautaläkki-tarjoimella. Suklaati ei ollut parahinta laatua; kuitenkin joi luutnantti sitä hyvällä halulla, vaan koetti turhaan miettiä selville, mitä tämä äkillinen, nöyrä kohteliaisuus rouva Fritschen puolelta voisi tietää tahi mitä kaikki tämä merkitsisi. Emilia ei tullut. Jo oli luutnantin kärsivällisyys loppua, kun äkkiä hänen korvaansa kohtasi kitaran ääni, joka tunkeutui hänen luokseen huoneen seinän läpi. Sävel — vielä yksi — kolmas, yhä voimakkaampi ja täysi-äänisempi. Luutnantti säpsähti hämmästyksestä. Emilialla oli kyllä kitara vaan siinä oli ainoastaan kolme kieltä; ostaa uusia hän ei vielä ollut ennättänyt, ja paitsi sitä eihän Emilia ollut kotona. Uudestaan helisi sävel, ja tällä kertaa niin täysi-äänisesti kuin jos se olisi tullut siitä huoneesta, jossa hän oli. Luutnantti kääntyi korollaan ympäri ja päästi hämmästyksen ja kauhistuksen huudon ... hänen edessään, pienen, matalan oven kynnyksellä, jota ovea hän ei tähän saakka ollut huomannut, koska tuo iso kaappi oli sen peittänyt, seisoi tuntematon, outo olento, ei lapsi, vielä vähemmin impi. Tämä olento oli puettu pitkään valkoiseen hameeseen loistovärisillä kudotuilla kirjoilla, ja jalassa hänellä oli punaiset korkeakorkoiset kengät. Hänen paksu, raskas, musta tukkansa, jota kultainen otsasolki piti koossa, kävi hänen pienestä päästään manttelin tapaan yli hennon, laihan vartalon. Tämän omituisen hunnun alta kiilti kaksi suurta silmää, ja pari hienoa päivettyä, kultaisilla rannerenkailla koristettua käsivartta piteli käsillään kitaraa. Tuskin voi hänen kasvojensa piirteitä huomata, niin pieniltä ja himeiltä ne näyttivät; ainoastaan hieno terävä nenä kuvautui suorana viivana punaisten huulien yläpuolella. Luutnantti seisoi kuin kivettyneenä. Hän tuijotti päätään kääntämättä tähän eriskummaiseen olentoon, joka myös katseli häneen sanaa sanomatta. Vähitellen tuli hän kuitenkin tolkkunsa ja lähestyi häntä epäilevillä askelilla. Synkät kasvot alkoivat hymyillä, lumivalkeiset hampaat kiillivät äkkiä, pää kumartui ja näyttäytyi, pudistaen vahvaa tukkaa, kaikessa hienossa kauneudessaan.

"Ken on tämä lemmon lapsi?" mutisi luutnantti, ja astuen vielä lähemmäksi, sanoi hän hiljaisella äänellä: lapsi, "lapsi, ken sinä olet?"

"Tännepäin", vastasi hän matalalla äänellä ja vieraalla äännöksellä, joka pani koron väärään paikkaan, "tänne-päin" ... ja otti samalla askeleen taaksepäin. Luutnantti astui yli kynnyksen hänen perästään ja tuli hyvin pieneen huoneeseen ilman ikkunoita ja jonka katto ja seinät olivat peitetyt raskailla kamelilankatapeteilla. Väkevä myskihaju oli melkein tukehtuttaa hänet; kaksi hienoa keltaista vahakynttilää paloi pyöreällä pöydällä, joka seisoi hyvin matalan turkkilaisen sohvan edessä; eräissä nurkassa nähtiin hyvin pieni sänky, jonka edessä oli uutimet itämaalaisesta, atlaska-juovaisesta muslinista, ja pään-aluksen puolella riippui seinällä rukousnauha meripihkahelmistä ja punaisella silkkituksella toisessa päässä.

"Mutta sanokaa minulle: kukas te olette?" sanoi luutnantti uudelleen.

"Sisar ... Emilian sisar".

"Te olette hänen sisarensa? Te asutte täällä?"

"Niin".

Luutnantti ojensi taas kätensä häntä kohtaan, vaan hän väistyi taas taaksepäin.

"Mistäs se tulee, ettei hän koskaan ole maininnut mitään teistä minulle? Oleskeletteko piilossa?"

Pienokainen nyykytti myöntäen päätään.

"Todellakin! Ja mikä teillä on syynä piileskellä? Sentähden en siis ole koskaan saanut nähdä teitä! Minun täytyy tunnustaa, ett'ei minulla ole ollut vähintäkään aavistusta teidän olemassa olemisestanne... Kuinka! ja tämä vanha, lihava rouva Fritsche on teidän tätinne?"

"Niin".

"Hm ... näyttää siltä kuin te ette olisi oikein perehtynyt venäjän kielen puhumiseen. Mikä teidän nimenne on?"

"Kolibri".

"Kuinka?"

"Kolibri".

"Kolibri! onpa se erinomaisen outo nimi. Luulen Afrikassa löytyvän eräänlaisia hyönteisiä, joita nimitetään sillä nimellä, vai miten?"

Kolibri nauroi. Hänen naurunsa helähti niin katkonaisesti ja kummallisesti, ikäänkuin jos olisi laseja kilistetty vastakkain hänen kurkussaan. Hän pudisti vakaasti päätään, loi pikaisen katseen ympärilleen, asetti kitaran luotaan ja oli hyppäyksellä ovella, jonka hän äkisti sulki. Kaikki hänen liikkeensä olivat nopeat ja notkeat ja niitä seurasi tuommainen kuiva kahiseminen, joka on sisiliskoille ominainen. Hänen hiuksensa ylettyivät takanapäin polventaiveisin saakka.

"Miksi suljette oven?" kysyi luutnantti.

Kolibri pani sormen huulillensa. — "Emilian tähden", sanoi hän.

Luutnantti hymyili vähän ilkkuvasti.

"Te olette ehkä mustasukkainen?"

"Mitä?" kysyi Kolibri, nostaen päätään ja antoi, samoin kuin jokaisessa kysymyksessä minkä hän teki, kasvoilleen hyvin lapsellisen katsannon.

"Mustasukkainen ... suuttunut..."

"Oi, niin juuri!"

"Te osoitate minulle suurta kunniaa. Sanokaa minulle, kuinka vanha te olette?"

"Kymmenen ja seitsemän".

"Seitsemäntoista, te tarkoitate varmaan?"

"Niin".

Luutnantti silmäili outoa seurakumppaniaan vielä enemmän tutkivalla katseella kuin ennen.

"Vaan oikeinhan te olette pieni kauneuden ihme! Mitkä hiukset! mitkä silmät! ja nuo kulmakarvat sitten!..."

Kolibri alkoi taas nauraa ja pyöritteli verkkaan kauniita silmiään.

"Niin, minä olen kaunotar", sanoi hän kummallisella arvoisuudella. "Istukaa ... minä — — aivan teidän viereenne... Näettekö, kukka, kaunis kukka, joka tuoksuu hyvälle!"

Hän veti esille vyöttimestään valkoisen seljan oksan ja tirkisteli luutnanttiin kukkain välitse, joista hän puri poikki lehden.

"Vartokaa, tahdotteko konstantinopelilaista konfektea? sorbetia?" kysyi hän.

Kolibri nousi äkkiä istuiltaan, meni pienen kaapin luo, aukasi sen ja otti siitä pienen kullatun maljan, joka oli peitetty kappaleella punaista, terästähdillä koristettua vaatetta, hopealusikan, vedellä täytetyn tahotun kristallikaraffin ja samankaltaisen lasin. — "Ottakaa sorbetia, hyvä herra, kovin hyvää; ja minä laulan. Tahdotteko?"

Hän tarttui kitaraan.

"Laulaisitteko?" kysyi luutnantti ja vei lusikallisen todellakin oivallista sorbetia suuhunsa.

Kolibri tarttui paksuun tukkaansa molemmilla käsillään ja heitti sen taaksepäin, kallisti päätään sivullepäin ja näpähytti muutamia ääniä kitarasta, tarkasti katsellen hyppysiään ja kitaran vastinlautaa. Sen jälkeen alkoi hän laulaa suloisella äänellä, ja paljoo voimakkaammin kuin olisi odottanut niin heikolta olennolta; mutta luutnantista oli hänen laulunsa kummallinen. — "Miten naukuu tuo kissanpoika!" sanoi hän itsekseen.

Hän lauloi surullista laulua; se ei ollut venäjän eikä saksan kielellä, vaan Jergunoville aivan tuntemattomalla kielellä. Niinkuin hän myöhemmin kertoi, sekoittui alinoma kummallisia kurkku-ääniä hänen lauluunsa, ja lopussa lauloi hän hiljaa sanat "sintsimar, sintamar" tahi jotakin semmoista. Sen perästä nojasi hän päätään vasten kättä, päästi huokauksen ja asetti kitaran polvilleen.

"No, tahdotteko vielä kuulla enemmän?" kysyi hän.

"Tahdon, minä pyydän sitä", vastasi luutnantti; — "mutta miksi aina niin surullinen katsanto? Ettekö tahdo vähän sorbetia?"

"En, ottakaa itse. Nyt tulee jotakin iloisempaa".

Hän lauloi sen jälestä muutaman laulun tanssinuotilla, mutta samalla käsittämättömällä kielellä ja niinkuin ennen kurkku-ääniä siihen sekoittaen. Hänen ruuniset sormensa riensivät oikein kuin pienet hämähäkit kielien ylitse; ja hän lopetti laulun korkealla äänellä huutaen sanan "hussa", ja kiivaasti ja useampia kertoja pieksäen pöytää pienellä nyrkillään. Hänen silmissänsä loisti raivoisa tuli.

Luutnantti oli, niinkuin sanotaan, aivan sokaistu; hänen päätänsä huimasi. Kaikki oli hänelle niin uutta: tämä myskinhaju, nämä kummalliset laulut, nämä selvällä päivällä sytytetyt kynttilät, vaniljasorbeti ja ennen kaikkia tuo Kolibri, joka tuli häntä lähemmäksi ja aina lähemmäksi, tämä silkinhienoinen, kiiltävä tukka ja nämä yhä niin surulliset kasvot. — "Hän on russalka" [juutalainen ilkeäsisuinen aallotar tahi metsän impi slavilaisessa jumalais-tarustossa], sanoi hän itsekseen, tuntien omituista mielipahaa. — "Sydänpäpyseni ... sano minulle ... kuinka mielesi teki kutsua minut luoksesi tänään?"

"Sinä olet nuori, kaunis poika, semmoisesta minä pidän!"

"Ah, ah! mitä Emilia on siitä sanova? Hän tulee, hän on tänään aamulla kirjoittanut minulle siitä".

"Ei sanaakaan Emilialle ... hän tappaisi minut".

Luutnantti purskahti nauruun. "Pidättekö häntä niin ilkeänä?"

Kolibri pudisti päätään. — "Ei pahat ihmiset yksistään tapa... Ei sanaa rouva Fritschelle myöskään".

Hän kosketti samalla luutnantin otsaa sormensa päällä. — "Ymmärrättekö, upseeri?"

Luutnantti rypisti kulmiansa. — "Hyvä, hyvä, olen säilyttävä salaisuutesi, mutta palkinnoksi siitä sinun täytyy antaa minulle suudelma".

"Ei ... sitten, kun menet..."

"Hetii!"

Hän kumartui Kolibria vasten, vaan tämä vetäytyi verkalleen taaksepäin ja nousi paikaltaan kuin kyykäärme, jonka päälle on astuttu tiheässä ruohossa metsässä. Luutnantti katsoi häntä tarkasti silmiin. — "Hän on äkäinen!" sanoi hän... "No, jos tahdot, ja Jumala olkoon kanssasi!"

Kolibri näytti hetkiseksi vajonneen unelmiin, sitten päätti hän taas lähestyä luutnanttia, kun kolme kumisevaa lyöntiä kaikui läpi rakennuksen. Kolibri nousi äkkiä istuiltaan. — "Tänään ei, huomenna, niin tule huomenna", sanoi hän väkinäisellä hymyllä.

"Mihin aikaan?"

"Kello seitsemän iltapäivällä".

"Hyvä, vaan huomenna sinun täytyy kertoa minulle, miksi olet katkenyt itsesi minulta niin kauan".

"Niin, niin — loppu huomenna, upseerini!"

"Pysy sanassasi siis! Minä tuon mukani pienen kauniin lahjan sinulle myös".

"Ei koskaan!" sanoi hän ja polki jalkaansa laattiaan. "Tämä — ja se — ja se" (hän osoitti sormellaan vaatteitaan, koristuksiaan, kaikkea mikä ympäröitsi häntä) — "se minun. Lahjoja — ei koskaan!"

"Älä suutu, neitiseni. Minä en pakoita ketään. Täytyy siis erota!
Hyvästi, pikku hempukkani ... ja suudelma?"

Kolibri juoksi kepeänä ja notkeana häntä vastaan ja heitti käsivartensa nuoren luutnantin kaulan ympäri sekä antoi hänelle suudelman, joka häneen teki saman vaikutuksen kuin jos lintu olisi noukallaan iskenyt häntä vasten suuta. Hän tahtoi nyt vuorostaan taas suudella häntä, vaan Kolibri luikahti sukkelaasti pois ja pakeni pienen sohvan taakse.

"Huomenna siis, kello seitsemän?" sanoi luutnantti, hiukan hurmautuneena. Kolibri vastasi pään nyökkäyksellä, ja tarttuen hyppysillään muutamaan hiuspalmikkoonsa, rupesi hän hiljaa sitä pureksimaan pienillä hampaillaan. Luutnantti viittasi hänelle jäähyvästiä kädellään ja veti oven kiinni perästään. Hän kuuli vielä miten Kolibri lähestyi sisäpuolelta ja salpasi sen kahdella säpillä.

Rouva Fritschen salissa ei löytynyt ketään ihmistä ja luutnantti, joka ei ollenkaan tahtonut tavata Emiliaa, kiiruhti tullakseen ulos; mutta etehisessä kohtasi hän emännän. — "Te menette jo pois, herra luutnantti?" sanoi hän tuolla samalla teeskentelevästi ja ilkeästi ystävällisellä irvistyksellä, — "te ette tahdo odottaa Emiliaa?"

Luutnantti otti lakkinsa. — "Rouva Fritsche", vastasi hän, "minun täytyy ilmoittaa teille, ett'en ole tottunut odottamaan; — on hyvin luultava, etten myöskään tule takaisin huomenna. Olkaa hyvä ja ilmoittakaa se sisärenne tyttärelle".

"Hyvä, hyvä", sanoi ämmä. "Mutta ei suinkaan teillä kuitenkaan ole ollut ikävä, herra luutnantti?"

"Ei, rouvaseni, ikävä minulla ei suinkaan ole ollut".

"Sehän onkin kaikki, minkä minä tahdoin tietää. Saan kunnian".

"Hyvästi, rouvani".

Luutnantti palasi kotia, heittäytyi sängylleen ja vaipui kaikenlaisiin mietteisiin. "Mitä hittoa tämä on!" huusi hän monta kertaa suurella äänellä; "miksi on Emilia kirjoittanut minulle? Hän määrää yhtymisen minun kanssani eikä näyttäydy siinä!" Hän otti Emilian kirjeen, käänteli sitä käsissään ja aukasi sen. Se haisi tupakansavulle, ja muutamassa kohden oli tekosanan pääte muutettu. "Mitä johtopäätöksiä siitä voi tehdä? — Olisikohan se mahdollista, ettei tämä vanha juutalais-akka, jota Jumala tuomitkoon, todellakaan tiennyt mitään siitä? Ja, ennen kaikkea, *Kolibri*, kuka hän on?"

Lumoava Kolibri ei tahtonut mennä hänen mielestään, ja malttamattomasti odotti hän seuraavaa iltaa, vaikka hän toiselta puolen melkein pelkäsi tätä pikku hempukkaa.

III.

Ennen päivällistä meni luutnantti puodistoon ja osti sieltä viimein kovan tinkimisen perästä pienen kultaristin mustassa samettinauhassa. — "Vakuuttakoon vaan, ett'ei hän tahdo vastaanottaa lahjoja; kyllä tiedetään, mimmoista se on. Jos hänessä todellakin on niin omaa etua katsomaton sielu, niin varmaan ei Emilia ole kieltävä".

Kellon kuutta käydessä iltapäivällä ajoi luutnantti partansa erinomaisella huolella, tuotti luokseen peruukkimaakarini lähistöstä, saadakseen tukkansa oikein hyvin käheröityksi ja voidelluksi, jonka tehtävän tämä hyvin tunnollisesti suoritti, säälimättä asianomaisten virkakuulutuksia, joista hän teki hius-paperruksia. Sen jälkeen pukeutui luutnantti uusimpaan univormuunsa, otti uudet, vielä käyttämättömät hansikkaat käteensä ja läksi kotoaan, ensin ripsutettuaan tarpeeksi hajuvettä päällensä. Jos hän tänään oli suuremmalla huolella pukeutunut kuin ennen, "Zuckerpüppcheniänsä" tervehtimään mennessään, niin se ei tapahtunut siitä syystä, että Kolibri enemmän häntä miellytti; mutta hänessä löytyi jotakin, joka yksin kiihoitti luutnanttimmekin jäykkää kuvas-aistia.

Hänen astuessaan huoneeseen tuli rouva Fritsche häntä vastaan niinkuin ainakin, ja ikäänkuin olisivat keskenään päättäneet valhetella toisilleen, ilmoitti rouva hänelle että Emilia oli mennyt ulos

muutamiksi hetkiksi, vaan pyysi häntä odottamaan. Luutnantti nyykytti suostuvansa ja istuutui muutamalle tuolille. Rouva Fritsche hymyili taas, se on, näytti pitkiä, keltaisia hampaitaan ja lähti ulos, tällä kertaa tarjoamatta suklaatia.

Tuskin oli hän poistunut, ennenkuin luutnantti käänsi silmänsä tuohon salaperäiseen oveen. Se pysyi suljettuna. Kaksi kertaa koputti hän siihen, ilmoittaakseen tuloaan; ovi ei au'ennut. Hän pidätti hengitystään ja kuunteli: ei mitään, ei vähintäkään ääntä; olisi voinut luulla kuolon korjanneen kaiken hänen ympärillään. Luutnantti nousi tuolilta, hiipi taas varpaillaan ovelle, haki hapuillen ovensäppiä ja, kun ei sitä löytänyt, tyrkkäsi hän ovea polvellaan. Ovi kesti tyrkkäyksen. Hän kumartui uudelleen ja huusi melkein tukahutetulla äänellä kahdesti: "Kolibri! Kolibri!" — Ei vastausta. Hän ojensihe, veti molemmilla puolin univormunsa liepeistä, polki saappaansa korolla lattiaan, lähestyi taas ikkunaa ja rumputteli suutuksissaan lasia. Hänen loukattu sotilaskunniansa alkoi kuohua hänessä. — "Mitä hittoa! minä minua pidetään? Minä mäikäytän nyrkilläni oveen, niin totta hänen täytyy avata minulle, ja jos tuo vanha noita kuulee sen, sitä pahempi, vaan ei se minun syyntä ole!" — Hän teki "oikealle ympäri"... Ovi oli raollaan.

Heti kiiruhti luutnantti taas varpaillaan tuohon salaiseen huoneeseen. Sohvalle lepäsi Kolibri kiiltävän keltaisessa hameessa, leveä punainen vyötin vyötäisillä. Hän peitti kasvonsa nenäliinaansa ja nauroi niin että kyneleet tuli silmiin, vaan äänettömästi. Tällä kertaa oli hän järjestänyt tukkansa kahteen suureen, pitkään, punaisilla nauhoilla koristettuun palmikkoon. Nuo punaiset kengät eilispäivästä näkyivät olevan hänellä jalassa, vaan muuten olivat jalat paljaat; olisi voinut luulla hänellä olevan ruuniset silkkisukat. Sohva oli vähän toisin asetettu kuin eilen, lähempänä seinää, ja pöydällä seisoj japanilainen teetarjoin pullakkaisella kahvikannulla, kristallisella sokerirasialla ja kahdella pienellä sinisellä posliini-kupilla. Samalla pöydällä oli kitara, ja hieno harmaja höyry kohosi köynnösmäisesti itämaalaisesta köynnös-kekosesta.

Luutnantti, joka ensi silmäyksellä oli huomannut kaiken tämän, lähestyi sohva, vaan ennenkuin hän oli ennättänyt sanaakaan sanoa, niin Kolibri, joka ei herjennyt nauramasta nenäliinaansa, ojensi kätensä ja, kaivaen pienet kovet sormensa luutnantin kauniisti laitettuun tukkaan, hävitti silmänräpäyksessä koko tämän korean taideteoksen. — "Mitä hyvää tuosta nyt on?" huusi luutnantti, sangen vähän mielissään tuosta sopimattomasta tuttavallisuuden osoituksesta; — "mikä rohkeus!" Kolibri paljasti kasvonsa. "Ennen ruma", sanoi hän, "noin parempi". — Hän vetäytyi taaksepäin sohvassa ja asetti jalkansa ristiin allensa. "Istuudu tuohon, tuonne alas".

Luutnantti istuutui siihen paikkaan, joka hänelle osoitettiin. — "Miksi vetäydyt minua pakoon?" kysyi hän hetken äänettömyyden perästä, "pelkäätkö minua?"

Kolibri kyyristyi alas kuin kissa ja tirkisteli häneen sivultapäin. — "Minäkö? en!"

"Sinä et saa olla niin huimapäinen", jatkoi luutnantti isällisellä äänellä. — "Tottahan muistanet eilistä lupaustasi?"

Kolibri syleili molempia polviaan käsivarsillaan, nojasi päätään niitä vastaan ja tirkisteli taas häneen sivulta.

"Minä muistan".

"Noh", sanoi Jergunov ja tahtoi lähestyä häntä.

"Ei niin kiirutta, herraseni!"

Kolibri irroitti palmikkonsa, joilla hän oli ympäröinyt polviaan, ja toisen palmikon päällä alkoi hän piestä luutnantin käsiä.

Luutnantti oli aivan hämmästynyt, — "Mitkä silmät sillä on, tuolla lempolaisella!" mutisi hän vasten tahtoansa. — "Mutta — miksi olet kutsunut minut tänne?"

Kolibri kurotti kaulansa eteenpäin, liikunnolla, joka muistutti lintua, ja kuunteli.

"Emilia?" kysyi luutnantti hämmästyneellä katseella, — "tahi joku muu"...

Kolibri nyykäytti olkapäitään.

"Vaan sä kuulit kuitenkin jotakin?" kysyi Jergunov taas.

"En, en mitään."

Uudella linnuntapaisella liikunnolla veti hän taaksepäin pientä soikeata päätään, jonka paksuja

hiuspalmikoita eroitti huolellisesti tehty jakaus, joka katosi pieniin kiheröihin hiustupsuihin niskassa. — "Ei mitään", kertoi hän ja kyykistyi taas alas.

"Ei kukaan!" sanoi luutnantti. "Minä voin siis"... Hän ojensi kätensä, vaan veti sen taas äkkiä takaisin. Veripisara näkyi hänen sormellaan. "Mitä tuhmuuksia!" huusi hän pudistaen kättään, — "alinomaa teidän ijankaikkiset neulanne! Vaan mikä kirottu neula se on?" lisäsi hän, huomattaen jonkunlaisen kultanuolen, jonka Kolibri taas pisti vyöttimensä alle, — "tikarihan se on! se on pistin, ja sinä, sinä olet ampiainen, kuuletko, ampiainen!"

Kolibri näkyi sangen hyvin käsittävän luutnantin vertauksen: hän nauroo raikasta, kristallin-kirkasta nauruaan. — "Niin, minä pistän ... minä pistän".

Jergunov katseli häntä sivultapäin.

"Hän nauraa", ajatteli hän, "ja kuitenkin jää hänen kasvonsa surullisiksi. — Katsopas tätä hiukan", lisäsi hän ääneen.

"Mitä?" kysyi Kolibri lapsellisella katseella.

"Tätä!" — ja luutnantti veti esille pienen kultaristin taskustaan ja antoi sen kiiltää kääntäen sitä sinne tänne sormiensa välissä. — "Se on kaunista, eikö niin?"

Kolibri nosti silmänsä välinpitämättömästi.

"Ah, risti", sanoi hän, — "me emme pidä semmoisia".

"Kuin? sinä et kanna mitään ristiä? Oletko sinä sitten juutalainen tai turkillainen?"

"Me emme pidä semmoista", kertoi Kolibri. Sen jälkeen nousi hän äkkiä seisoalle, ja katsahtaen taakseen olkansa ylitse, sanoi hän: "laulanko minä teille jotakin? sen minä teen".

Luutnantti pisti äkkiä ristin takaisin taskuunsa ja kääntyi taaksepäin, sillä hän luuli kuulleensa jonkun ryskeen seinässä. — "Mitä meteliä siellä pidetään?"

"Rottia, rottia!" kiiruhti Kolibri vastaamaan; samassa löi hän, luutnantista hyvin kummallisella tavalla, suljat notkeat käsivartensa tämän pään ympäri, painoi äkisti hänen poskelleen polttavan suudelman, niinkuin tulisella raudalla. Hän taas puolestaan heitti käsivartensa Kolibrin vartalon ympäri, vaan Kolibri suljahti tästä halauksesta käärmeen tapaan, joka oli hänellä sangen helppoa hoikalla notkealla vartalollansa. — "Kaunista, kaunista", kuiskasi hän hiljaa. — "Ensin kahvia"...

"Mikä oikku! sitten"...

"Ei, heti! Nyt lämmintä, kylmää sitten".

Hän tarttui kahvikannun pitimeen ja alkoi puistaa molempiin kuppeihin. Kahvi juoksi kiertoisena höyryävänä suihkuna, ja Kolibri katseli sitä pää kallistuneena olkapäätä vasten. Jergunov heitti sokeripalasan kuppiin ja tyhjensi sen yhdellä siemauksella. Kahvi maistui hänestä hyvin väkevältä ja hyvin karvaalta. Kolibri katseli häntä nauraen, levitti sieraimiaan kuppiinsa, nosti sen huulilleen ja asetti sen taas vitkalleen pöydälle.

"Miksi et juo?" kysyi luutnantti.

"Minä — noin vähitellen".

"Mutta istuudu nyt kerran tähän minun viereeni", sanoi hän ja löi kädellään sohvaan.

"Paikalla".

Hän ojensi kätensä ja kaappasi, kääntämättä silmiään Jergunovista, kitaransa. — "Ensin — minä laulan".

"Niin, niin, vaan istu".

"Ja tanssia tahdon — tahdotko niin?"

"Sinä tanssia? Sitä voisin kyllä tahtoa nähdä, vaan mitähän jos vasta sitten tanssisit?"

"Ei, ei! Vaan minä rakastan sinua hyvin, minä".

"Todellakin? No tanssi sitten, pikku juropää!"

Kolibri asettui pöydän toiseen päähän, ja soitettuaan muutamia säveleitä, alkoi hän laulaa luutnantin suureksi hämmästykseksi, joka odotti saadakseen kuulla jonkun iloisen, vilkkaan laulun, jonkunlaista pitkävetoista, yksi-äänistä resitativia eli luentolaulua, seuraten ääniään, jotka ainoastaan vaivalla näkyivät lähtevän hänen kurkustaan, määräkällä ruumiinsa huojuttamisella oikealle ja vasemmalle. Hän ei nauranut. Hän oli vielä nyripistänyt yhteen korkeat kaarevat kulmakarvansa, joiden välissä näkyi olevan pieni sininen merkki, joka oli jonkun itämaisen kielen puustavin näköinen ja siihen varmaan ruudilla poltettu. Hänen silmänsä olivat melkein ummessa, vaan niiden terät säihkyivät vielä kummallisella loistolla alas painuneitten silmäluomien välitse, ja luopumattomasti piti hän vaan silmänsä kiinnitettynä luutnanttiin. Ei tämäkään voinut olla katselematta noihin kauniisiin, uhkaaviin silmiin, noihin päivytyneisiin kasvoihin, joihin nousi nousemistaan heikko punoitus, noihin puoleksi avattuihin liikkumattomiin huuliin ja tuohon mustaan käärmeeseen, joka vaappui tahdissa molemmin puolin hienoa päätä.

Kolibri jatkoi liikuntojaan paikastaan liikkumatta; ainoastaan hänen jalkansa kohosivat milloin varpailleen milloin kantapäilleen. Yhden ainoan kerran surisi hän rajusti ympäriinsä, päästi läpituokevan huudon, heiluttaen kitaraa pänsä yli, ja uudestaan alkoi hän samaa vaappuvaa tanssia, samaa pitkäveteistä, yksi-äänistä laulua. Sillä aikaa istui Jergunov aivan mukavasti sohvassa ja katseli yhä Kolibria sanaakaan sanomatta. Hän tunsu oudon, eriskummaisen tunteen; hän tunsu itsensä vapaaksi, melkein kovin kepeäksi. Hänellä ei enää ollut ruumista, hän ui äärettömässä avaruudessa. Samalla tunsu hän ikäänkuin pieniä kylmiä muurahaisia olisi kihissyt pitkin hänen selkärankaansa, sanomattoman suloinen raukeus sai hänen jalkansa kuolemaan, ja unenhalu kutkutti hänen suu- ja silmä-pieliään. Hän ei toivonut mitään enää, hän ei enää ajatellut mitään; hänestä tuntui ikäänkuin häntä olisi hiljaa tuuditettu, ja hän mutisi vaan vielä melkein liikkumattomin huulin: "oi, hempukkaiseni!" Aika ajoin näytti hänen hempukkansa kasvot peittyvän. "Miksi niin?" kysyi luutnantti itseltään. "Ah, se on savu ... onhan täällä ... sinisiä höyryjä". — Ja joku lähestyi häntä, joku joka tuuditti häntä ja kuiskasi suloisia sanoja hänen korvaansa, sanoja, jotka alkoivat, vaan eivät loppuneet.

Vaan äkkiä näki hän "hempukkansa" silmien isonevan äärettömän isoiksi, siltakaaren näköisiksi; kitara liukui hänen käsistään, kolahti lattiaan ja antoi säveleen, joka kuului siltä kuin olisi kajahtanut hornan sisimmästä syvyydestä. En tiedä mikä luutnantin innokas ystävä se lienee ollut, joka takaapäin niin herttaisesti häntä syleili ja järjesti hänen kaulahuivinsa solmua... Sitten huomasi hän äkkiä aivan kasvojensa vieressä nuo tuuheat viikset, kotkannenän ja nuo terävät silmät, jotka olivat tuon tuntumattoman hopeanappisen miehen, ja vaikka silmät olivat siinä missä viiksien olisi pitänyt olla ja viikset silmien paikalla, vaikka nenä oli kierroksissa, niin ei luutnantti ollenkaan kummeksunut sitä asiaa. Huomasipa vielä että niin piti ollakin, ja oli jo aikeessa sanoa nenälle: "hyvä päivä, veli Gregorius!" mutta hän ei pannut toimeen tätä aikomustaan, vaan katsoi paremmaksi ... katsoi paremmaksi viipymättä matkustaa Kolibrin kanssa Konstantinopoliin viettämään häitä hänen kanssaan. Olihan Kolibri turkkilainen nainen ja keisari oli koroittanut hänet itsensä Mahomettilaisen arvoon... Se oli sitä helpompaa, koska juuri tarjoutui tilaisuutta siihen pienellä aluksella... Hän nousi laivaan; ja vaikka hän siinä menetteli niin kömpelösti, ja loukkautui niin, että mitä kovin tuska vei tunnon hänen jäsenistään, niin saavutti hän kuitenkin jälleen tasapainon, istuutui pienelle rahille laivan perään ja alkoi kulkea sitä suurta jokea pitkin, joka ajan virran nimisenä löytyy seinäkuvana Nikolajevin lukioissa ja vie suoraan Konstantinopoliin. Tämä matka veden päällä huvitti häntä erinomaisesti. Joka hetki tuli häntä vastaan isoja punaisia sorsia, jotka kuitenkin eivät antaneet kenenkään lähestyä, vaan heti sukeltivat eivätkä jättäneet jälkeensä muuta kuin leveitä verisiä pilkkuja. Kolibri matkusti hänen kanssaan; vaan kuumuutta karttaakseen oli hän sijoittunut laivan sisä-osiin ja koputti ajoittain hiljaa laivan pohjaan. Tuoss' on viimein Konstantinopoli. Kartanot ovat, niinkuin kartanojen luonnollisesti tulee ollakin, rakennetut tyrolihattujen muotoisiksi, ja kaikilla turkkilaisilla on niin leveät ja totiset kasvot, ... se vaan on paha, ettei heitä saa kovin kauan katsella, sillä pian he kadottavat muotonsa, irvistelevät ja sulavat kuin lumi-ukot keväällä auringon paisteessa... Tuossa on myöskin linna, jossa hän tulee asumaan Kolibrin kanssa... Miten kaikki on hyvästi laiteltu siinä! kaikkialla epoletteja, sotamiehiä, jotka puhaltelevat torvea ja luonnollisesti kaikilla seinillä Mahometin kuva venäläisessä kenraalin-univormussa. Mutta miksi juoksee Kolibri aina vaan hänen edessään, vetäen hameensa hännyslievettä perässään huoneesta huoneeseen? Ja miksi hän ei ollenkaan tahdo kääntyä häntä vastaan? Nyt Kolibri tulee pienemmäksi, yhä pienemmäksi, ... eihän se ole ollenkaan Kolibri enään, se on hovipalvelija pyöreässä takissa ja luutnantti itse on hovipojan kasvattaja; ja nyt hän on pakoitettu ryömimään tämän perästä kiikarin sisään, joka tulee yhä ahtaammaksi ja ahtaammaksi; ei voi enää liikkua sen sisässä, ei eteenpäin eikä taaksepäin; ei voi enää hengittää, ja sanomattoman raskas paino kaatuu hänen seljälleen; hänellä on suu täynnä multaa...

Viimeinkin aukasi luutnantti silmänsä... Oli päivä ja kaikki hänen ympärillään hiljaa ja äänetöntä. Haisee ätikalta ja pippurimintulta. Ylhäällä, oikealla ja vasemmalla ympäröivät häntä jotakin valkoista; hän katselee sitä, hän tutkistelee sitä; ne on sängyn uutimet. Hän tahtoo nostaa päätään — mahdotonta; kättään — taas mahdotonta. Mitä tämä merkitsee? Hän kääntää silmänsä alaspäin: pitkä ruumis makaa suorana hänen edessään, karkean villapeitteen alla, jolla on ruuniset juovat molemmissa lyhemmissä päissä. Tämä ruumis täytyy olla, sen mukaan mitä tarkka miettiminen saa selväksi, hänen oma ruumiinsa. Hän koettaa päästää huodon: ei ääntä. Hän koettaa vielä kerran, hän kokoo kaikki voimansa: jonkunlainen puoleksi raukeava ääni säräjäähän hänen nenänsä alla. Raskaita askeleita kuuluu, muuan käsi väistää uutimia. Vanha invaliti, puettuna paikattuun univormunuttuun, seisoo luutnantin edessä. Molemmat näyttävät kummastuneelta, kumpikin omalla tavallaan. Iso tinaruukku lähenee luutnantin huulia ja hän juo halukkaasti raitista vettä. Hänen kielensä irtautuu — "Missä olen?"

Invaliti katselee häntä vielä kerran, menee pois ja palajaa kohta toisen univormuun puetun miehen kanssa.

"Missä minä olen?" kysyy uudelleen luutnantti.

"Hyvä, hän ei kuole siitä", sanoi univormussa oleva mies. — "Te olette sairashuoneessa", lisäsi hän ääneen; — "vaan te ette saa puhua; teidän pitää olla ääneti ja koettaa nukkua".

Luutnantti ei päässyt kummastuksestaan; vaan hän vaipui takaisin tunnottomuuteensa.

Seuraavana aamuna tuli sairashuoneen lääkäri. Jergunov oli taas täydessä tunnossansa. Tohtori onnitteli häntä hänen parantumiseensa ja käski vaihtaa kääreet hänen päänsä ympärillä.

"Mitä? pää? olenko ehkä"...

"Te ette saa puhua, ettekä liikkua", keskeytti häntä lääkäri. — "Olkaa vaan levollisena ja kiittäkää taivaallista isänne. Popov! missä on sidekääreet?"

"Vaun rahat ... ruunun rahat"...

"Siinä se on, nyt alkaa hourailu taas. Jäätä, Popov, enemmän jäätä!"

Viikko kului. Luutnantti oli niin paljon paranemaan päin, että luultiin hänelle voitavan kertoa, mitä hänelle oli tapahtunut. Hän sai tietää seuraavan.

Kesäkuun kuudentenatoista päivänä kello seitsemän illalla tapahtui hänen viimeinen käyntinsä rouva Fritschen luona, ja seitsemäntenatoista päivänä noin puolenpäivän aikana, siis lähes kaksikymmentäneljä tuntia myöhemmin, oli muuan paimen löytänyt hänet tunnotonna, pää veressä ja sinervä pilkkuja kaulassa, eräästä kuopasta lähellä Kersoniin vievää maantietä ja noin kaksi virstaa Nikolajevista. Hänen univormunsa ja liivinsä olivat au'aistut, kaikki taskut olivat käännetyt nurin; hänen lakkinsa ja miekkansa olivat poissa; samoin hänen nahkavyönsä. Tallatusta nurmesta ja muutamasta kauas ulottuvasta hiekassa ja savessa näkyvästä jäljestä päättäen, oli luutnanttia raahattu maantieltä aina kuoppaan asti, ja todennäköistä oli, että häntä vasta siellä oli lyöty päähän jollakin terävällä aseella, ehkä hänen omalla miekallaan. Ei jäljistä huomattu koko matkalla verenpisaraakaan, vaikka huomattiin yhtenäinen hirvuinen haava, joka kävi melkein ympäri koko pään. Murhaajat olivat varmaan ensin tehneet hänet tunnottomaksi ja sitten koettaneet kuristaa hänen kaulansa; sitten olivat he kuljettaneet hänet ulos kaupungista aina kuopan reunalle saakka, jossa olivat antaneet hänelle viimeisen iskun. Ainoastaan raudanvahvaa ruumiinsa rakennusta tuli luutnantin kiittää siitä että oli hengissä päässyt tästä; sillä vasta Heinäkuun kolmantenakolmatta päivänä, siis viisi viikkoa tapauksen perästä, oli hän jälleen tullut täyteen tuntoonsa.

Jergunov antoi viipymättä kertomuksensa asianomaisille, kertoi suullisesti ja kirjallisesti kaikki seikat siinä onnettomuudessa, mikä häntä oli kohdannut, ja antoi selvän osoitteen rouva Fritschen talosta. Poliisi kiiruhti sinne, vaan ei löytänyt mitään sieltä. Pesä oli tyhjä. Talon omistaja, hyvin vanha ja hyvin kuuro kaupungin porvari, pantiin kyllä kiinni ja saatettiin oikeuden eteen; vaan paljoja tietoja häneltä ei voitu saada. Itse asui hän toisessa kaupungin-osassa, ja kaikki mitä hän tiesi oli, että hän noin neljä kuukautta sitten oli vuokrannut talon muutamalle juutalais-akalle, jonka nimi hänen passissaan sanottiin olevan Schmul eli Schmulke, sekä että hän velvollisuutensa mukaan heti oli ilmoittanut tämän polisille. Nuori tyttö, sanoin passilla varustettu, oli, niin lopetti hän kertomuksensa, kohta sen jälkeen muuttanut vanhan juutalais-akan luokse.

Ja mitä ammattia nämä naiset harjoittivat? Hän ei tiennyt mitään siitä. Oliko heillä vielä muitakin hyrryläisiä? Ei hän siitäkään tiennyt mitään. Ja mitä palveluspoikaan tuli, jolle talon hoito oli uskottu, niin oli hän matkustanut Pietariin, Odessaan tahi johonkuhun muuhun paikkaan. Uusi kartanonmies oli vasta astunut toimeensa Heinäkuun alussa.

Poliisin kirjoista ja ympäristössä tehtyjen tiedustelemisien kautta saatiin tietää, että mainittu Schmulke ynnä hänen kumppalinsa, jonka oikea nimi näytti olevan Fredrika Bengel, olivat lähteneet Nikolajevista Heinäkuun kahdentenakymmenentenä päivänä, matkansa määräraikkaa ilmoittamatta. Tuota salakähmäistä miestä mnstalaiskasvoilla ja kolmella hopeanapilla samoin kuin tuota vierasta ruskea-ihoista tyttöä paksuilla hiuspalmikoilla, niitä ei kukaan tuntenut tahi ei tahtonut tuntea.

Niin pian kuin luutnantti saattoi jättää sairashuoneen, läksi hän itse tuohon hänen elämälleen niin merkilliseen taloon.

Siinä pienessä huoneessa, jossa hän oli kohdannut Kolibrin, ja jossa vielä tuntui myskinhaju, oli löydetty toinen pieni ovi, jota vasten hänen viimeisen kerran käydessään sohva oli seissut ja josta, kaiken todennäköisyyden mukaan, murhaaja oli tullut huoneeseen.

Luutnantti lähetti asianomaisille lainmukaisen armonrukouskirjan. Tutkinto alkoi. Koko joukko kirjoituksia, joilla kaikilla oli numeronsa tarkassa järjestyksessä, tehtiin ja lähetettiin kaikkiin suuntiin. Joukko samoin numeroituja vastineita tuli aikoinaan; vaan siinä oli kaikki! Epäluulon alaiset henkilöt olivat kadonneet ja jäivät kadoksiin ja niiden kanssa ruunun rahat, joita oli yksi tuhatta yhdeksän sataa seitsemäntoista ruplaa ja muutamia kopekoita, siihen aikaan melkoisen iso summa.

Kymmenen vuotta täytyi luutnantti-raukan tyytyä rahojen korvaamiseksi vähennettyyn palkkaan, kunnes hänelle viimein sattui onni päästä muutaman amnestian eli yleisen anteeksi-annon osalliseksi, jonka kautta hän sai jäljellä olevan maksettavan armahdetuksi.

Alussa oli hän melkein ollut vakuutettu siitä että koko onnettomuuden alkuperä, päähenkilö häntä vastaan tehdyssä salaliitossa, oli ollut Emilia, hänen uskoton "Zuckerpüppcheninsä". Hän muisti, että hän sinä päivänä, kun hän viimeisen kerran tapasi hänet, älyttömästi kyllä, oli nukahtanut sohvalla, herätessään huomannut hänen sekaannuksensa ja samana iltana löytänyt tuon rei'an vyössään, joka reikä selvästi oli tehty noilla sakseilla, jotka hän kätki taskuunsa. "Hän on nähnyt kaikki", sanoi hän, — "on kertonut sen tuolle vanhalle saatanalle ja noille toiselle kahdelle perkeleelle. Hän on asettanut ansan eteeni, kuu hän kirjoitti tuon kirjeen minulle, ja mitään pahaa aavistamatta kävin minä siihen; mutta kuka olisi voinut odottaa mitään semmoista häneltä?" Ja samalla muisti hän Emilian ystävälliset, kauniit kasvot, hänen kirkkaat, iloiset silmänsä. — "Oi, naiset, naiset!" sanoi hän, kiristellen hampaitansa, — "krokodilin sikiöt!" Mutta tultuansa terveenä uloskirjoitetuksi sairashuoneesta ja palattuansa asuntoonsa, sai hän tietää muutaman seikan, joka saattoi hänen epäluulonsa aivan toiselle suunnalle. Samana päivänä kun hän, enemmän kuolleena kuin elävänä, oli tuotu kaupunkiin, oli nimittäin nuori tyttö, joka kertomusten mukaan ei voinut olla kukaan muu kuin Emilia, kyynelten vallassa ja hajalla hapsin tullut hänen asuntoonsa ja kysyttyään luutnanttia hänen palvelijaltansa, oli hän raivossa juossut sairashuoneeseen; siellä hänelle sanottiin, ettei luutnantti tulisi elämään yli sen päivän, ja heti sen perästä läksi hän taas pois, väännellen käsiään ja osoittaen mitä suurinta tuskaa. Tuli siis selväksi, ett'ei hän ollut aavistanutkaan tuota murhan yritystä. Tahi olisiko häntä itseäänkin petetty? Olisiko hän ehkä jäänyt saaliista osattomaksi? Olisiko hänen omatuntonsa herännyt? Ja kuitenkin oli hän lähtenyt Nikolajevista tuon inhoittavan akan seurassa, jolla ainakin oli tieto kaikesta ... Luutnantti ei todellakaan tiennyt, mitä hänen piti ajatella, ja usein väsytti hän palvelijaansa antamalla hänen uudestaan kertoa minkälainen tuo nuori tyttö oli ollut ja mitkä sanat hän oli hänelle sanonut.

Puolitoista vuotta sen perästä sai luutnantti Emilialta, toisin sanoen Fredrika Bengeliltä, kirjeen saksan kielellä, jonka hän heti käännätti itselleen ja jota hän sittemmin useamman kerran näytti meille. Siinä vilisi tavausvirheitä ja huutomerkkiä oli kosolta.

Kirjeenkuoressa oli Breslaun postileima, ja sen sisällys oli melkein sanasta sanaan seuraava:

"Kallis ja verraton Florestanini! Herra luutnantti Jörgenhof! Kuinka usein enkö ole vannonut itsekseni kirjoittaa teille, ja aina olen suureksi harmikseni taas lykännyt sen työn toistaiseksi; vaikka ajatus, että te voisitte pitää minua osallisena tuohon julmaan rikokseen, on minulle mitä kauhein ajatus. O, minun kallis herra luutnanttini! uskokaa minua, se päivä, jona sain tietää, että Te taas olitte terve, oli kauniin elämässäni! Täydellistä puhdistusta en valitettavasti voi mitenkään vaatia, sillä minä en voi sitä kieltää: minä olin todellakin se, joka huomasi teidän tapanne kantaa rahoja päällänne (muutoin on teurastajoilla ja karjankauppiaille meidän seuduilla sama tapa) ja olin niin varomaton että puhuin siitä! Vieläpä sanoin piloillani, ettei olisi niin hullua ottaa joku osa näitä rahoja teiltä! Tuo vanha noita (voi! herra Florestan, hän ei ollut ollenkaan minun tätini!) kävi heti liittoon tuon jumalattoman pedon Luigin ja hänen apulaistensa kanssa. Minä vannon äitini haudan kautta (ja hän oli kunniallinen nainen, eikä semmoinen kuin minä!), etten tänä päivänäkään vielä tiedä keitä nämä ihmiset olivat! Kaikki minkä minä sain tietää, oli että toisen nimi oli Luigi, että molemmat tulivat Bukarestista ja luultavasti olivat suuria pahantekijöitä, sillä he piileivät polisilta ja kuljettivat mukanaan kultaa ja kalleuksia. Tämä Luigi oli kauhea ihminen: lähimmäisen tappaminen ei ollut hänestä mitään! Hän puhui kaikkia kieliä, ja se oli hän, joka kirjoitti minun kirjeeni teille; se oli myös hän, joka hankki takaisin kyökkipiian varastamat

tavarat. Hän taisi kaikkea! kaikkea! kaikkea! Se oli julma ihminen. Hän uskotteli eukkoa, että hän ainoastaan muutaman juoman kautta tainnuttaisi teitä hiukan, sitten veisi ulos kaupungista, ja sanoisi sitten, ettei hän tiedä mitään: te olitte muka katsoneet liiaksi kannun pohjaan; vaan se peto oli jo edeltäpäin päässänsä päättänyt paremman olevan toimittaa teidät pois maailmasta, niin ettei mikään kukko enään voisi mitään siitä laulaa. Hän kirjoitti tuon ilkeän kirjeen, ja vanha akka saattoi minut pois viekkauksella, voinpa sanoa, väkisin. Minussa ei ollut mitään epäluuloa, ja pelkäsin kauheasti tuota Luigia, joka sanoi minulle: 'Minä leikkaan sinulta kaulan poikki, niinkuin olisit kana!' Ja kun hän sen sanoi, niin hän väenteli niin julmasti viiksiään.

"Viekkauksella minut houkuteltiin eräesen seuraan... Voi, herra Florestan, minä häpeän itseäni ja itken kuumia katumuksen kyyneleitä, sillä semmoiseen en ole varmaan syntynyt! Se ajatus, että minä tavallaan olen syypää teidän onnettomuuteenne, on melkein tehnyt minut hulluksi, ja kuitenkin matkustin minä pois näiden ihmisten kanssa; sillä mitä minusta olisi tullut, jos poliisi olisi saanut meidät ilmi? Mutta kohta hylkäsin minä ne kaikki, ja vaikka nyt elän kurjuudessa, usein ilman leipäpalastakin, niin on sieluni kumminkin rauhallinen! Elkää kysykö minulta, miksi ylipäänsä tulin Nikolajeviin: minä en kuitenkaan voisi mitenkään vastata siihen; olen tehnyt kauhean valan! Minä lopetan kirjeeni rukouksella teille, herra Florestan: armeliaisuudesta, jos te joskus muistelette pikku Emilia raukkaa, elkää ajatelko häntä, niinkuin ajattelisitte mustaa petoa! Ijankaikkinen Jumala näkee mun sydämeni tällä hetkellä: minulla on huono siveydellisyys ja olen kevytmielinen, vaan ilkeä en ole. Ja minä tulen aina rakastamaan teitä, verraton Florestanini! ja parhainta mitä löytyy maailmassa toivon minä teille. — Jos minun kirjeeni tulee teidän käsiinne, niin, minä pyydän sen, kirjoittakaa muutamia rivejä minulle, että saisin tietää teidän saaneenne sen. Te sen kautta tekisitte onnelliseksi teidän uskollisen Emilianne.

"P. S. Minä olen kirjoittanut teille saksan kielellä, koska en kykene saattamaan tunteeni sanoiksi millään muulla kielellä; vaan te voitte kirjoittaa minulle venäjäksi."

"No oletteko vastannut hänelle?" kysyimme luutnantilta.

"Olen usein aikonut tehdä sen; vaan miten minä kirjoittaisin hänelle? Minä en taida saksaa, — ja venäjätä... Sanokoon hän mitä hyvänsä siitä, niin hänen aina olisi pitänyt käännättää se itselleen. Ja silloin ... te ymmärrätte .. tämä kirjeenvaihto ... epolettien arvoisuus ... lyhyesti sanottu ... en ole vastannut."

Ja joka kerran kun luutnantti oli lopettanut kertomuksensa, pudisti hän päätään ja huokasi. "Semmoinen on nuoruus", sanoi hän. Ja jos hänen kuulijainsa joukossa oli joku vastatullut, joka ensi kertaa kuuli hänen kertomuksensa, niin tarttui hän tämän käteen, pani sen pääläelleen ja antoi hänen tunnustella haavan arpea. Se olikin sanomattoman iso ja ulottui toisesta korvasta toiseen.

End of Project Gutenberg's Luutnantti Jergunovin juttu, by Ivan Turgenev

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LUUTNANTTI JERGUNOVIN JUTTU ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR

ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.